

2026

MAPSCC202

পাশ্চাত্য ৰাজনৈতিক চিন্তা

Western Political Thought

Full Marks: 80

Time: 3 Hours

(The figures in the margin indicate full marks for the questions)

নিৰ্দেশ অনুসৰি তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া

1×10=10

Answer the following questions as directed:

1. দাৰ্শনিক-ৰজা হ'ল: The philosopher-king is:
 - i. সামৰিক শাসক - Military ruler
 - ii. যুক্তিৰ দ্বাৰা পৰিচালিত জ্ঞানী শাসক - Wise ruler guided by reason
 - iii. নিৰ্বাচিত নেতা - Elected leader
 - iv. ধৰ্মীয় মূৰব্বী - Religious head
2. এৰিষ্টটলৰ আদৰ্শ চৰকাৰ হ'ল: - Aristotle's ideal government is:
 - i. গণতন্ত্ৰ - Democracy
 - ii. ৰাজতন্ত্ৰ - Monarchy
 - iii. পলিটী - Polity
 - iv. স্বৈৰতন্ত্ৰ - Tyranny
3. 'দ্য প্ৰিন্স' গ্ৰন্থত মেকিয়াভেলিই শাসকসকলক কি পৰামৰ্শ দিছে?
In The Prince, Machiavelli advises rulers to:
 - i. সদায় নৈতিক হ'বলৈ - Always be moral
 - ii. ব্যৱহাৰিক আৰু কৌশলগত হ'বলৈ - Be practical and strategic
 - iii. ধৰ্মক কঠোৰভাৱে অনুসৰণ কৰিবলৈ - Follow religion strictly
 - iv. ক্ষমতা পৰিহাৰ কৰিবলৈ - Avoid power
4. হবছে কিহৰ সপক্ষে মত দিছিল? - Hobbes advocated:
 - i. সীমিত চৰকাৰ - Limited government
 - ii. চৰম সাৰ্বভৌমত্ব - Absolute sovereignty
 - iii. গণতন্ত্ৰ - Democracy
 - iv. যুক্তৰাষ্ট্ৰীয়বাদ - Federalism

5. লকৰ প্ৰাকৃতিক অধিকাৰৰ ভিতৰত কি কি অন্তৰ্ভুক্ত?

Locke's natural rights include:

- i. ক্ষমতা আৰু সম্পদ - Power and wealth
- ii. জীৱন, স্বাধীনতা আৰু সম্পত্তি - Life, liberty and property
- iii. কৰ্তৃত্ব আৰু নিয়ন্ত্ৰণ - Authority and control
- iv. ধৰ্ম আৰু আইন - Religion and law

6. ৰুছোৰ মতে সাৰ্বভৌমত্ব কাৰ হাতত থাকে?

Rousseau believed sovereignty belongs to:

- i. ৰজা - King
- ii. সংসদ - Parliament
- iii. জনগণ - People
- iv. ন্যায়পালিকা - Judiciary

7. সুখবাদী কলন (Felicific calculus) কি জুখিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়?

Felicific calculus is used to measure:

- i. ক্ষমতা - Power
- ii. সুখ - Happiness
- iii. কৰ্তৃত্ব - Authority
- iv. স্বাধীনতা - Liberty

8. টি. এইচ. গ্ৰীণৰ স্বাধীনতাৰ ধাৰণাটো কেনেকুৱা?

T. H. Green's idea of freedom is:

- i. নেতিবাচক - Negative
- ii. ইতিবাচক - Positive
- iii. চৰম - Absolute
- iv. আইনী - Legal

9. আৰেন্ডই শ্ৰম, কৰ্ম আৰু আন কোনটোৰ মাজত পাৰ্থক্য দেখুৱাইছে?

Arendt distinguishes labour, work and:

- i. ক্ষমতা - Power
- ii. কাৰ্য্য - Action
- iii. কৰ্তৃত্ব - Authority
- iv. অনুশাসন - Discipline

10. ফুক'ৰ মতে অনুশাসনে কি সৃষ্টি কৰে? - According to Foucault, discipline produces:

- i. স্বাধীনতা - Freedom
- ii. আজ্ঞাকাৰী শৰীৰ - Obedient bodies
- iii. সমতা - Equality
- iv. গণতন্ত্ৰ - Democracy

তলৰ যিকোনো পাঁচটাৰ চমু টোকা লিখা

6×5=30

Write short notes on any five of the following:

11. এৰিষ্টটলৰ সংবিধানৰ শ্ৰেণীবিভাজন
Aristotle's classification of constitutions
12. নৈতিকতা আৰু ৰাজনীতিৰ ওপৰত মেকিয়াভেলিৰ দৃষ্টিভঙ্গী
Machiavelli's views on morality and politics
13. লকৰ প্ৰাকৃতিক আইনৰ ধাৰণা
Locke's idea of natural law
14. ৰুছোৰ সাধাৰণ ইচ্ছাৰ ধাৰণা
Rousseau's concept of general will
15. মিলৰ নেতিবাচক স্বাধীনতাৰ ধাৰণা
Mill's concept of negative liberty
16. গ্ৰীণৰ ইতিবাচক স্বাধীনতাৰ ধাৰণা
Green's concept of positive freedom
17. ফুক'ৰ ক্ষমতা/জ্ঞানৰ ধাৰণা
Foucault's concept of power/knowledge.

তলৰ যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া

10×4=40

Answer any four of the Following Questions:

18. প্লেটোৰ ন্যায্য তত্ত্বটো সমালোচনাত্মকভাৱে পৰীক্ষা কৰা।
Critically examine Plato's theory of justice.
19. 'দ্য প্ৰিন্স'ত আলোচনা কৰা মেকিয়াভেলিৰ ক্ষমতা আৰু শাসন শিল্পৰ
ধাৰণাটোৰ এক মূল্যায়ন কৰা।
Make an assessment of Machiavelli's concept of power and
statecraft as discussed in The Prince.
20. ৰুছোৰ 'সাধাৰণ ইচ্ছা'ৰ ধাৰণাটো বিতংভাৱে আলোচনা কৰা। গণতন্ত্ৰৰ
প্ৰেক্ষাপটত ই কেনেকৈ প্ৰাসংগিক?
Discuss in detail Rousseau's concept of general will. How is
that relevant in the context of democracy?

21. নাৰীৰ অধিকাৰ আৰু লিংগ সমতাৰ সপক্ষে মিলৰ যুক্তিসমূহ আলোচনা কৰা। আপুনি ভাবেনে যে তেওঁৰ চিন্তাধাৰা সেই সময়ৰ তুলনাত আগবঢ়া আছিল? যুক্তি দিয়া।

Discuss Mill's arguments in favour of women's rights and gender equality. Do you think that his views were ahead of his time? Justify.

22. হান্না আৰেন্ডৰ 'কাৰ্য্য' (action) সম্পৰ্কীয় তত্ত্ব আৰু আধুনিক গণতান্ত্ৰিক ৰাজনীতিত ইয়াৰ প্ৰাসংগিকতা সমালোচনাত্মকভাৱে পৰীক্ষা কৰা।

Critically examine Hannah Arendt's theory of action and its relevance to modern democratic politics.

23. সমসাময়িক ৰাজনীতি বুজাৰ ক্ষেত্ৰত আৰেন্ড, ফানন আৰু ফুক'ৰ অৱদানৰ এক তুলনামূলক মূল্যায়ন আগবঢ়োৱা।

Make a comparative assessment of the contributions of Arendt, Fanon and Foucault in understanding contemporary politics.
